Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru) (jud. Tatiana Avasiloaie)
Dosarul nr. 3a-1420/24 (2-23011487-02-3a-21112024)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

12 august 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Centru
Completyul specializat, în componenţa :
Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie
Judecătorii Cașcaval Andrei şi Bostan Angela
Grefier Mazurchevici Maria

Judecînd în şedinţă publică, cererea de apel declarată de Petrov Ruslan și cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale, asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 iunie 2024, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Ruslan Petrov împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea parțială a actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ,

C o n s t a t ă:

Obiectul acţiunii, circumstanţele cauzei:

La data de 24.01.2023, Petrov Ruslan a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la:

- anularea parțială a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, în partea stabilirii cuantumului pensiei pentru vechimea în muncă, la suma 21080 lei lunar, care este diminuată și contravine legii;
- anularea deciziei adoptate de Casa Națională de Asigurări Sociale nr.*****din 17.01.2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă;
- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizia, prin care subsemnatului Ruslan Petrov să-i fie calculată pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995, începând cu 01.01.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar;
- încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești;

- încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a cheltuielilor de judecată cu titlu de cheltuieli de transport în suma bonurilor pentru procurarea benzinei prezentate instanței și altor cheltuieli, care vor apărea în procesul de judecare a respectivei cauze.

În motivarea acțiunii, a indicat că, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. ***** din 22.01.2004, Petrov Ruslan a fost numit pe un termen de 5 ani în funcția de judecător la Judecătoria Cahul. Ulterior, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1668-VII din 08.07.2015, Petrov Ruslan a fost numit în funcția de judecător la Curtea de Apel Cahul. Prin Hotărârea CSM nr. *****din 25.10.2022, a fost acceptată demisia onorabilă a subsemnatului din funcția de judecător la Curtea de Apel Cahul, în baza art. 25 alin. (1), lit. a) și 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului, din data de 01.11.2022.

Menționează reclamantul că, la data de 01.11.2022 a depus cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, prin care a solicitat stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă.

Invocă că, la data de 22.11.2022, de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cahul, a fost emisă Decizia nr: *****0 din 22.11.2022, prin care a fost admisă cererea cu privire la stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă în privința ex-judecătorului Ruslan Petrov.

Comunică că, Decizia respectivă i-a fost adusă la cunoștință la data de 27.12.2022, astfel, și fiind parțial în dezacord cu această decizie, punând la bază raționamentele expuse în art. 165 Cod administrativ, a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cererea prealabilă în interiorul termenului de 30 zile.

Remarcă că, prin cerere prealabilă, a solicitat verificarea legalității Deciziei nr. *****0 din 22.11.2022, prin prisma corespunderii Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995 și HG nr. 426 din 26.04.2004 în partea calculelor aplicate și cuantumului pensiei stabilită pentru vechime în muncă în mărime de 21 080 lei.

Reține că, prin scrisoarea nr. *****din 17.01.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a comunicat faptul că, autoritatea publică nu regăsește temei legal de a anula decizia în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă de judecător numitului Ruslan Petrov.

Totodată, CNAS a remarcat faptul că, în Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, nu este expres prevăzută modalitatea de determinare a salariului mediu lunar, astfel la determinarea cuantumului pensiei pentru vechime în muncă a fost utilizată partea fixă: salariu de bază si sporul lunar pentru gradul profesional, potrivit art. 10 al Legii nr. 270/2018.

Cu referire la prevederile art. art.3, 5, 10 alin. (1), 17, 20, 189 alin. (1), 209 alin. (1) Cod administrativ, reclamantul comunică că a respectat procedura prealabilă, înaintând prezenta acțiune în interiorul termenului legal.

Așadar, reclamantul își exprimă dezacordul cu Decizia CTAS Cahul nr.*****0 din 22.11.2022 și cu Decizia adoptată de Casa Națională de Asigurări Sociale nr.*****din 17.01.2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă, făcând trimitere la art. 9 lit. d), art. 10 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, art. 32 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 1544-XIII din 20.07.1995, pct. pct.1-5 din HG nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu.

Prin urmare, reclamantul solicită anularea prin retragere parțială a actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil reieșind din următoarele motive.

Notează că, prin Decizia nr.*****0 din 22.11.2022, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul a constatat dreptul subsemnatului la pensie pentru vechime în muncă, stabilind cuantumului pensiei în mărime de 21 080 lei.

Susține că, concluziile Deciziei nr. *****0 din 22.11.2022, în partea constatării dreptului la pensie pentru vechime în muncă sunt întemeiate și în această parte nu le contestă.

Cu toate acestea, nu este de acord cu formula de calcul aplicată și cu cuantumul calculat al pensiei în mărime de 21 080 lei, realizate de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul prin Decizia nr.*****0 din 22.11.2022.

În argumentarea încălcării dreptului la pensie garantat de Legile menționate și art. 16; 47; 51 din Constituția Republicii Moldova, observă că, autoritatea emitentă a actului administrativ a dat o interpretare izolată și eronată normelor de drept, aplicând formula de calcul 80% din 26350 lei (salariul de funcție a judecătorului), pe când Legislatorul promovează ideea că orice normă legală urmează a fi aplicată sistemic, după scopul și raționamentul social care a fost adoptată.

Invocă reclamantul că potrivit art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544- XIII din 20.07.1995, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul era obligată să calculeze pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul mediu lunar al judecătorului Ruslan Petrov, și nu din salariul de funcție, cum greșit a făcut-o. Or, la cererea de acordare a pensiei nr.09/2022/3335 din 01.11.2022, depusă la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, a anexat certificatul cu privire la salariul judecătorului Ruslan Petrov, eliberat de Curtea de Apel Cahul.

Astfel, din conținutul respectivului document, se desprinde că judecătorul în luna august 2022, a lucrat efectiv 10 zile, fiindu-i achitat salariul de 14 422,73 lei din funcția de președinte interimar al Curții de Apel Cahul, potrivit Dispoziției CSM nr. 102 din 15.06.2022; în luna septembrie 2022 - a lucrat efectiv 15 zile, fiindu-i achitat

salariul de 17 965,91 lei; în octombrie 2022, a lucrat efectiv 21 zile, fiindu-i achitat salariul de 26 350,00 lei.

Relevă reclamantul că, până la demisie din funcția de judecător, a lucrat efectiv 46 de zile pe parcursul a 3 luni, cu remunerarea muncii în mărime de 58 738,64 lei.

Consecvent, aplicând formulele expuse în Hotărârea de Guvern nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, salariul mediu pentru o zi calendaristică ar constitui suma de 922,23 lei, iar salariul mediu lunar ar constitui suma 27 113,56 lei (după formula 922,23 x 29,4 zile = 27 113,56 lei), respectiv 80% din 27 113,56 constituie 21 690,85 lei, care și este cuantumul pensiei ce i se cuvine subsemnatului. Respectiv Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, eronat și contrar Legii a stabilit cuantumului pensiei în mărime de 21 080 lei.

În sensul dat, reclamantul specifică faptul că, în anul 2022 a primit premiul anual în mărime de 11 437,92 lei care, potrivit punctului 3 din Hotărârea de Guvern nr. 426 din 26.04.2004, se include în calcularea salariului mediu. Luând în considerație că, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, ilegal a calculat pensia din salariul de funcție, iar el se afla în interiorul termenului prevăzut de art. 165 Cod administrativ, a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale anularea prin retragere parțială a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022 și stabilirea cuantumului corect al pensiei, cu aplicarea punctului 3 din HG nr. 426 din 26.04.2004, cu includerea premiului anual în mărime de 11 437,92 lei la calcularea cuantumului pensiei.

Drept urmare, contestă argumentele expuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, precum că, în Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, nu este expres prevăzută modalitatea de determinare a salariului mediu lunar, și în acest context invocă că, legislația în vigoare prevede că judecătorul are dreptul la pensie pentru vechime în muncă, cuantumul căreia depinde direct de salariul mediu lunar și de caracterul activității social-utile prestate.

Totodată, salariul mediul lunar se determină în strictă conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 426 din 26.04.2004, care potrivit art. 6, art. 14, al. (1), lit. a) ale Legii cu privire la actele normative, este parte componentă a Legislației Republicii Moldova și este un act care se adoptă de către Guvern pentru: exercitarea atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor. Respectiv, aplicarea formulelor din HG nr. 426 din 26.04.2004, era obligatorie pentru Casa Națională de Asigurări Sociale la stabilirea cuantumul pensie ce i se cuvine subsemnatului.

În final, consideră că Decizia nr.*****0 din 22.11.2022, în partea stabilirii cuantumului pensiei, și răspunsul negativ al Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. p-1/23; p-41/23 din 17.01.2023, sunt neîntemeiate și ilegale și pasibile anulării.

Face referire la prevederile art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 1544-XIII din 20.07.1995, și pct. pct.10, 3 din HG nr. 426 din 26.04.2004 privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu, considerând aplicabile la caz următoarele calcule: până la demisie din funcție de judecător, a lucrat efectiv 46 de zile pe parcursul a 3 luni, cu remunerarea muncii în mărime de 58

738,64 lei; salariu mediu pentru o zi lucrătoare este 1276,93 lei (58738,64:46 zile); salariul mediu pentru o zi calendaristică este 922,23 lei (1276,93 x 65/ 90, unde 65 (zile lucrătoare) și 90 (zile calendaristice); premiul anual calculat în mediu pentru o zi calendaristică constituie 32,42 lei (11 437,92 / 12 /29,40); salariul mediu pentru o zi calendaristică, inclusiv premiul anual constituie 954,65 lei (922,23+32,42); salariul mediu lunar constituie 28 066,71 lei (954,65 x 29,40, unde 29,4 este numărul mediu de zile calendaristice pe lună (zilele de sărbătoare 27.08.2022, 31.08.2022 nu se iau în calcul)); cuantumul pensiei calculate urmează să fie 22453,37 lei (80% din 28 066,71 lei).

Explică reclamantul că, documentele la care face referință în calculele privind pensia specială au fost prezentate de către el în original la data de 01.11.2022 către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul și sunt parte componentă a dosarului personal nr. 090199517. Totodată informațiile prezentate pot fi verificate prin registrele electronice de profil la care Casa Națională de Asigurări Sociale are acces liber.

Remarcă faptul că, pensia specială a judecătorului a fost instituită în vederea stimulării stabilității și independenței magistratului, în final constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special. Un drept social deja obținut constituie obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 al Constituției Republicii Moldova și a art. 1 din Protocolul nr. în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică, iar potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (Buchen contra Cehiei (2006), limitarea dreptului la pensie fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul art. 1 al Primului Protocol la Convenție și o discriminare în sensul art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție.

Fiind beneficiarul pensiei speciale, calculul căreia se efectuează în modul prescris la art.32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, reclamantul consideră că, este îndreptățit de a beneficia de pensia stabilită în corespundere cu normele indicate, astfel încât refuzul CNAS de a realiza acest drept este ilicit, și constituie o ingerință inadmisibilă a autorității publice CNAS în dreptul său la proprietate, ingerință care nu rezistă triplului test aplicat în jurisprudența CEDO.

În contextul enunțat, remarcă asupra necesității anulării parțiale a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, în partea stabilirii cuantumului pensiei la suma 21 080 lei lunar, care este diminuat și contrar legii; anularea deciziei adoptate de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă nr.p-11/23; p41/23 din 17.01.2023 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual (decizie) de stabilire a pensiei la suma 22 453,25 lei, calculată în conformitate cu rigorile legii și a actelor normative subordonate legii, cu încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul său a pensiei neachitate 1373,37 lei lunar, pentru perioada de la 01 noiembrie 2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Mai menționează că, fiind nevoit să se deplaseze cu transportul personal spre Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani mun. Chișinău str. Kiev, 3, pentru a depune cererea de chemare în judecată, solicită instanței de judecată încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul său a cheltuielilor de judecată manifestate prin cheltuieli de transport, precum și a altor cheltuieli de judecată care vor fi suportate de către el la judecarea cauzei civile.

Reieșind din cele enunțate și din prevederile art. art. 211, 212, 143, 164-166 Cod administrativ; art. 27, art.32, art. 38 Cod de procedură civilă; art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995; art. 40 Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, reclamantul solicită anularea parțială a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, în partea stabilirii cuantumului pensiei pentru vechimea în muncă, la suma 21080 lei lunar, care este diminuată și contravine legii; anularea deciziei adoptate de Casa Națională de Asigurări Sociale nr.*****din 17.01.2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizia, prin care subsemnatului Ruslan Petrov să-i fie calculată pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995, începând cu 01.01.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar; încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești; încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a cheltuielilor de judecată cu titlu de cheltuieli de transport în suma bonurilor pentru procurarea benzinei prezentate instanței și altor cheltuieli, care vor apărea în procesul de judecare a respectivei cauze.

<u>Hotărîrea instanței de fond ce constituie obiectul apelului:</u>

Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2024, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ, înaintată de Petrov Ruslan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului, fiind anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Cahul nr.**0 din 22.11.2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM de soluționare a cererii prealabile nr.*****din 17.01.2023.***

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, oficiul teritorial competent să emită o nouă decizie, în temeiul cererii depuse de Petrov Ruslan la data de 01.11.2022, prin care să-i stabilească lui Petrov Ruslan pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995, începând cu data de 01.11.2022, în mărime de 22453,37 lei lunar.

Pretențiile reclamantului Petrov Ruslan cu privire la încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar,

calculată pentru perioada de la 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, s-a declarat inadmisibilă, în temeiul art.207 alin.(1) și alin.(2) lit. f) Cod administrativ.

S-a explicat reclamantului Petrov Ruslan și pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale că hotărârea în cauză, după rămânerea ei definitivă, în baza art.10 alin.(2), art.60 alin.(3), art.228 alin.(1) Cod administrativ, constituie temei pentru reclamant de a solicita pârâtei repararea prejudiciului material (recalcularea și achitarea diferenței de pensie), iar pentru pârât constituie temei pentru recalcularea și achitarea lui Petrov Ruslan a diferenței de pensie.

<u>Verificarea admisibilității apelului.</u>

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la data de 08.07.2024, Petrov Ruslan a depus apel asupra hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2024.

Totodată, exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la data de 11.07.2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabileşte un termen mai mic. Instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntîrziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanţei de apel.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărîrea instanţei de fond, a fost pronunţată public la 20 iunie 2024, iar cererile de apel au fost depuse la 08.07.2024 și respectiv, la 11.07.2025.

Prin urmare, Completul judiciar constată că, apelurile declarate, au fost depuse în interiorul termenului legal.

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărîrii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărîrea contestată.

Din actele cauzei se atestă că, hotărârea motivată a fost notificată părților la data de 08.11.2024, apelantul Petrov Ruslan depunând cererea de apel motivată la data de 03.12.2024, iar Casa Națională de Asigurări Sociale – la data de 06.12.2024, apelanții respectând prevederile art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Prin urmare, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererilor de apel în cauză, motiv din care acestea urmează a fi judecate în fond.

<u>Argumentele apelanților vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărârii atacate cu apel.</u>

În susținerea apelului, **apelantul Petrov Ruslan** a indicat că, soluția instanței, în partea declarării inadmisibilității acțiunii pe capătul pretenției încasării plăților

periodice de la pârâtul CNAS, este adoptată sub imperiul aplicării eronate a normelor de drept material și procedural.

Consideră întemeiate constatările instanței cu privire la obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită o nouă decizie în baza cererii depuse de Petrov Ruslan la data de 01.11.2022, prin care să-i stabilească pensia pentru vechime în muncă, având ca reper mărimea salariului mediu lunar, conform art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20.07.1995 privind statutul judecătorului, și să-i acorde pensia corespunzătoare, începând cu data de 01.11.2022, în cuantum de 22 453,37 lei lunar, și în această parte nu contestă Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 20 iunie 2024.

Totuși, atestă că, hotărârea primei instanțe este afectată de o eroare de apreciere a circumstanțelor cazului și de aplicare a normelor de drept, fapt care a condus la concluzia eronată a instanței, că solicitarea reclamantului privind încasarea sumei de 1 373,37 lei lunar, reprezentând diferența de pensie neachitată pentru perioada 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, este inadmisibilă în temeiul art. 207 alin. (1) și alin. (2) lit. f) Cod administrativ.

În această parte, opinează că, hotărârea primei instanțe urmează a fi anulată, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la plata în beneficiul lui Ruslan Petrov a pensiei neachitate în valoare de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la data pronunțării hotărârii judecătorești.

Subliniază apelantul că, obiectul principal al acțiunii constă în solicitarea obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) să emită un act administrativ individual, solicitat de reclamant, act care a fost anterior respins de către pârât. Scopul acțiunii este de a impune autorității publice să emită un act administrativ corect, în conformitate cu cerințele legale și cu drepturile reclamantului, care nu au fost recunoscute în deciziile anterioare.

Notează că, prin acțiune, s-a solicitat obligarea CNAS să aducă în concordanță cu normele legale cuantumul plăților periodice (pensiei pentru vechimea în muncă), precum și obligarea la achitarea diferenței dintre cuantumul pensiei cuvenit conform legii și cel calculat incorect (cuantumul diminuat).

Învederează că, la caz, nu este vorba despre recuperarea unui prejudiciu conform Codului administrativ, cerință care ar presupune o procedură administrativă separată, care ar putea fi inițiată doar după soluționarea definitivă și irevocabilă a prezentului litigiu, ci este vorba despre încasarea plăților periodice neachitate (pensiei), în valoare de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada cuprinsă între 01.11.2022 și data pronunțării hotărârii judecătorești.

În cazul unei acțiuni în obligare, scopul hotărârii instanței nu se limitează la recunoașterea unui drept, ci include și impunerea autorității publice Casa Națională de Asigurări Sociale (CNAS) să emită un act administrativ individual clar, care să reglementeze concret modul de restabilire a dreptului respectiv.

Constată astfel că, hotărârea instanței, prin care CNAS este obligată să emită o nouă decizie pentru recalcularea pensiei lui Petrov Ruslan la suma corectă de 22 453,37 lei lunar, începând cu data de 01.11.2022, ar trebui să includă și un mecanism detaliat prin care reclamantul poate obține efectiv această diferență pentru perioada de până la adoptarea hotărârii judecătorești.

Susține apelantul că, pe de o parte, instanța de judecată a constatat cert că pârâtul avea obligația de a stabili și achita reclamantului pensia lunară în cuantum de 22 453,37 lei, și a obligat CNAS să emită o nouă decizie, prin care să-i stabilească pensia pentru vechime în muncă în mărime de 22 453,37 lei lunar, începând cu data de 01.11.2022, iar pe de altă parte, constatând cert că în temeiul actului administrativ anulat, i-a fost diminuat cuantumul plății periodice (pensiei) lunar cu suma de 1 373,37 lei, instanța de judecată se abține în a-i oferi o protecție juridică efectivă reclamantului. Or, obiectul litigiului nu conține pretenții de natura despăgubirilor materiale (reclamantul nu a solicitat compensări legate de inflație, prejudicii morale sau alte despăgubiri), ci achitarea integrală a plăților periodice - pretenție care este parte integrantă a acțiunii în obligare.

Remarcă în acest sens că, cazului din speța judecată, nu-i sunt aplicabile prevederile art. 10 alin. (2), art. 60 alin. (3), art. 167 alin. (4) Cod administrativ, or, drepturile bănești periodice (salariile, pensiile) sunt un drept primar și nu se califică a fi un prejudiciu cauzat de actul administrativ individual ilegal defavorabil - care se prezintă a fi o chestiune secundară. Prin urmare, pretenția încasării pensiei cu care reclamantul a fost defavorizat de autoritatea publică, se decide în cadrul soluționării acțiunii în obligare în cadrul căreia se contestă cuantumul pensiei calculat prin actul administrativ individual ilegal defavorabil.

Consideră că, dreptul reclamantului ar putea fi restabilit efectiv prin obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) la plata diferenței de pensie neachitată de 1 373,37 lei lunar, pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești. Această abordare ar asigura nu doar recunoașterea dreptului la pensia corect calculată, ci și recuperarea efectivă pentru perioada în care reclamantul nu a beneficiat de suma corect calculată. Astfel, hotărârea ar trebui să conțină în mod explicit obligația CNAS de a calcula corect pensia și de a achita retroactiv sumele corespunzătoare, pentru a restabili integral și just acest drept.

Atrage atenția apelantul că, în cazul de față, solicitarea reclamantului nu privește o reexaminare periodică, ci stabilirea inițială corectă a pensiei - drept fundamental garantat de lege. Această modalitate de calcul a pensiei trebuie realizată în baza prevederilor legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei, fără a fi condiționată de intervalele sau limitările aplicabile reexaminării. Astfel, diferența între recalculare și stabilirea inițială corectă a pensiei este esențială. Stabilirea corectă a pensiei reprezintă un drept legal și nu poate fi limitată de regulile aplicabile reexaminării. În consecință, cererea apelantului trebuie tratată ca o solicitare de stabilire inițială corectă a pensiei,

iar instanța trebuie să oblige CNAS să emită o decizie în acest sens, fără aplicarea condițiilor specifice reexaminării.

În acest context, solicit admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, în sensul în care aceasta a fost formulată.

Prin cererea de apel declarată, **apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale** a indicat că, nu este de acord cu soluția primei instanțe și o consideră eronată și neîntemeiată, or, la adoptarea hotărârii, instanța, în limitele pretențiilor invocate, urma să aprecieze probele, să determine circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Subliniază că, potrivit prevederilor art. 32 alin.(1) al Legii nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul care a atins vârsta prevăzută la alin. (2) și confirmă vechimea în muncă generală și vechimea în muncă în funcția de judecător prevăzute la alin. (3) are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55% din salariul său mediu lunar, care, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de muncă generală prevăzută la alin. (3), se mărește cu 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul său mediu lunar.

Totodată, în acord cu art. 10 al Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din partea fixă (salariu de bază, spor lunar pentru grad profesional, spor pentru deținerea titlului științific, onorific) și partea variabilă (spor pentru performanță, sporuri cu caracter specific). Potrivit Anexei nr.4 a Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar se reglementează codul funcției, denumirea funcției, clasa de salarizare și coeficientul de salarizare aferent pentru funcțiile de judecători și procurori, conform tabelului 1, și pentru personalul de specialitate din domeniul expertizei judiciare, formării judiciare, asistenței juridice garantate de stat, în conformitate cu tabelul nr.2. în atare condiții, salariul unui judecător constituie din: salariu de bază care este interdependent de vechimea în muncă în sistemul judecătoresc, spor lunar pentru gradul profesional și spor pentru deținerea titlului științific.

Ținând cont de faptul, că în Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului nu este expres prevăzut modalitatea de determinare a salariului mediu lunar, la determinarea cuantumului pensiei pentru vechime în muncă a judecătorilor se utilizează partea fixă: salariu de bază și sporul lunar pentru gradul profesional. Or, modalitatea de eliberare a certificatelor de salariul este uniformă pentru toți magistrații din sistemul judecătoresc.

Este de menționat, că legea specială și anume Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului nu prevede nici modul de determinare a salariul mediu pentru judecător.

Precizează apelanta că, potrivit pct. 1 și 2 ale Hotărârii de Guvern nr. 426/2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu:1.Modul de calculare a salariului mediu (în continuare - Mod de calculare) se aplică la calcularea salariului mediu al personalului încadrat, în bază de contract individual de muncă, la întreprinderi, în organizații și instituții (în continuare - întreprinderi), indiferent de tipul lor de proprietate și forma de organizare juridică; 2. Salariul mediu, determinat în conformitate cu prezentul Mod de calculare, se aplică la: plata indemnizației de eliberare din serviciu; plata salariului mediu lunar menținut pentru perioada căutării unui alt loc de muncă; plata indemnizației de concediu; plata compensației pentru concediul nefolosit și a concediilor de studii; plata pentru timpul îndeplinirii obligațiilor de stat sau obștești; plata pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare, în cazul transferurilor și întreruperilor în muncă prevăzute de legislație; plata despăgubirii pentru perioada de absență forțată de la muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu; plata pentru timpul aflării la cursuri de formare profesională; plata salariului mediu în timpul efectuării controalelor medicale obligatorii; plata salariului mediu membrilor Comisiei Electorale Centrale, care nu activează permanent, pentru perioada în care sînt degrevați de atribuțiile de la locul de muncă de bază; în alte cazuri prevăzute de legislație, de convențiile și contractele colective și contractele individuale de munca, când lucrătorilor li se garantează salariul mediu; plata salariului mediu pe durata deplasării în interes de serviciu sau a detașării la alt loc de muncă; plata ajutorului de șomaj; plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă achitate din mijloacele angajatorului.”

Constată că, Petrov Ruslan nu se încadrează în nici în una din categoriile menționate. De asemenea, aceeași Hotărâre de Guvern nr.426/2004, la pct.15. accentuează și excepția, potrivit căreia, prezentul Mod de calculare se aplică și la calcularea salariului mediu pentru plata indemnizației de concediu, a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau accidente nelegate de muncă achitate din mijloacele angajatorului sau a compensației pentru concediu nefolosit, precum și a indemnizației de eliberare din serviciu pentru persoanele care prestează munca prin cumul.

Respectiv aceste prevederi nu sânt relevante speței în cauză. Or, nu este clar din care raționament, instanța de fond a egalat funcția de judecător (magistrat) numită prin decret prezidențial, cu activitatea unui angajat prin contract individual de muncă la o întreprindere. Astfel, începând cu 01.11.2022 reclamantul / intimat este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul funcției de judecător la Curtea de Apel Cahul, cu vechimea în muncă în funcția de judecător de peste 15 ani – 26 000,00 lei (funcție deținută la momentul stabilirii pensiei pentru vechime în muncă) și 350,00 lei pentru gradul doi de calificare a judecătorului, cuantumul căreia la moment constituie - 23 657,0 lei, adică lunar (26 3501ei x 80%) cu indexările ulterioare.

În acest sens, solicită admiterea cererii de apel depuse, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii, ca fiind neîntemeiată.

<u>Argumentele părții intimate vis-a-vis de apelul declarat:</u>

La data de 26.12.2024, Petrov Ruslan a depus referință la cererea de apel înaintată de Casa Națională de Asigurări Sociale, pledând pentru respingerea acesteia, ca fiind neîntemeiată.

<u>Argumentele participanților invocate în cadrul judecării apelului:</u>

În ședința de judecată, reprezentantul apelantei/intimatei Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut cererea de apel depusă și a solicitat admiterea acesteia, în baza motivelor de fapt și de drept invocate, cu respingerea apelului înaintat de Petrov Ruslan.

Apelantul/intimatul Petrov Ruslan, în ședință nu s-a prezentat, deși a fost înștiințat legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, nu a solicitat amânarea și nu a comunicat despre imposibilitatea de a se prezenta, motiv din care, pornind de la reglementările art.231 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența acestuia, procedura de citare legală fiind respectată.

Studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererile de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru concluzionează că cererile de apel, declarate de Petrov Ruslan și de Casa Națională de Asigurări Sociale sânt neîntemeiate, motiv din care urmează a fi respinse, cu menţinerea hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2024, din următoarele considerente.

<u>Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:</u> **În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ**, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art.219 alin.(1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinînd cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii- respinge apelul.*

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe*

circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În temeiul art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de instanţa inferioară. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat la dosar denotă următoarea stare de fapt:

Reclamantul Petrov Ruslan, a activat în funcția de judecător, începând cu data de 22.01.2004, fiind numit pe un termen de 5 ani în funcția de judecător la Judecătoria Cahul prin Decretul Președintelui R. Moldova nr. ***** din 22.01.2004.

Prin Decretul Președintelui R. Moldova nr.1668-VII din 08.07.2015, Petrov Ruslan a fost numit în funcția de judecător la Curtea de Apel Cahul, iar prin Hotărârea CSM nr. *****din 25.10.2022, a fost acceptată demisia onorabilă a acestuia din funcția de judecător la Curtea de Apel Cahul, în baza art. 25 alin. (1) lit. a) și 26 din Legea cu privire la statutul judecătorului, din data de 01.11.2022.

Instanța de apel reține că, la data de 01.11.2022, reclamantul Petrov Ruslan a depus cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, prin care a solicitat stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă (f.d.10, 11).

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cahul nr. *****0 din 22.11.2022, a fost admisă cererea cu privire la stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă în privința ex-judecătorului Ruslan Petrov, actul administrativ enunțat fiind comunicat reclamantului la data de 27.12.2022 (f.d.12, 12 verso)

Ne fiind de acord cu respectiva decizie în partea ce ține de cuantumul pensiei calculate, reclamantul Petrov Ruslan a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat verificarea legalității Deciziei nr. *****0 din 22.11.2022, prin prisma corespunderii acesteia prevederilor Legii privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998, Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995 și Hotărârii de Guvern nr. 426 din 26.04.2004, în partea calculelor aplicate și cuantumului pensiei stabilită pentru vechime în muncă în mărime de 21 080 lei (f.d.13-14)

Prin răspunsul la cererea prealabilă nr. *****din 17.01.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat reclamantului despre faptul că, nu se regăsește nici un temei legal de anulare a deciziei în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă de judecător numitului Ruslan Petrov (f.d.15)

În circumstanțele descrise, reclamantul a înaintat prezenta acțiune în instanța de judecată, solicitând:

anularea parțială a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, în partea stabilirii cuantumului pensiei pentru vechimea în muncă în sumă de 21 080 lei lunar, care este diminuată și contravine legii;

anularea deciziei adoptate de Casa Națională de Asigurări Sociale nr.*****din 17.01.2023, prin care a fost respinsă cererea prealabilă;

obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizia, prin care subsemnatului Ruslan Petrov să-i fie calculată pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995, începând cu 01.11.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar;

încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești;

încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a cheltuielilor de judecată cu titlu de cheltuieli de transport în suma bonurilor pentru procurarea benzinei prezentate instanței și altor cheltuieli, care vor apărea în procesul de judecare a respectivei cauze.

Investită cu examinarea cauzei, prima instanță a conchis asupra temeiniciei parțiale a revendicărilor formulate în acțiune, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, oficiul teritorial competent să emită o nouă decizie, în temeiul cererii depuse de Petrov Ruslan la data de 01.11.2022, prin care să-i stabilească lui Petrov Ruslan pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire

la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995, începând cu data de 01.11.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar, iar pretenția cu privire la încasarea pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, s-a declarat inadmisibilă, în temeiul art.207 alin.(1) și alin.(2) lit. f) Cod administrativ.

În dezacord cu soluția primei instanțe, Petrov Ruslan și Casa Națională de Asigurări Sociale au depus cereri de apel, invocând argumentele enumerate supra.

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrativ:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.*

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ (1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);*

Reieșind din cerințele formulate în cererea de chemare în judecată, rezultă că, acțiunea reclamantului este una în obligare.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ (1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.*

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ (1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.*

Ținînd cont de obiectul acțiunii și având în vedere prevederile art.191 alin.(1) Cod administrativ, examinarea prezentei cauze ține de competența Judecătoriei Chișinău, în completele de judecată specializate pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, or obiectul acesteia nu se regăsește în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art.191 Cod administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.*

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie (1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. (2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.*

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ (1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.*

Articolul 10. *Actul administrativ individual (1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.*

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale (1) Actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;*

Instanța de apel remarcă că, actele administrative contestate – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cahul nr. *****0 din 22.11.2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 17.01.2023, prin care s-a respins cererea prealabilă – sunt acte administrative individuale defavorabile pentru reclamant, acesta fiind destinatarul deciziilor contestate.

Articolul 19. *Cererea prealabilă Cererea prealabilă este instituţia care oferă o cale de soluţionare prejudiciară a litigiilor administrative.*

Articolul 162. *Scopul procedurii prealabile (1) Procedura prealabilă urmăreşte scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. (2) Dacă autoritatea publică nu soluţionează petiţia în termenele prevăzute de prezentul cod, persoana afectată este în drept să depună cerere prealabilă. (3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.*

Articolul 208. *Respectarea procedurii prealabile (1) Până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepţiile prevăzute de lege.*

Cu referire la caz, se atestă că reclamantul Petrov Ruslan a respectat procedura prealabilă, iar, prin răspunsul nr. ***** din 17.01.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a respins cererea prealabilă.

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ (1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;*

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea în obligarea emiterii actului administrativ ce ține de recalcularea cuantumului pensiei stabilite înaintată la data de 24.01.2023, de reclamantul Petrov Ruslan, a fost depusă în instanța de

contencios administrativ în termen și cu respectarea procedurii prealabile, din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul acestor cerințe formulate în acțiune.

<u>Cu referire la fondul acțiunii.</u>

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărârile instanţei de judecată (1) Examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: b) în baza unei acţiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă şi obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenţiei reclamantului de emitere a actului este întemeiată.*

Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 20 iunie 2024, s-a admis parțial acțiunea în contencios administrativ înaintată de Petrov Ruslan împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actului, fiind anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Cahul nr.*****0 din 22.11.2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM de soluționare a cererii prealabile nr.*****din 17.01.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova fiind obligată să emită o nouă decizie, în temeiul cererii depuse de Petrov Ruslan la data de 01.11.2022, prin care să-i stabilească pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995, începând cu data de 01.11.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar, iar pretenția cu privire la încasarea pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, s-a declarat inadmisibilă, în temeiul art.207 alin.(1) și alin.(2) lit. f) Cod administrativ.

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că soluția fondului este una întemeiată, urmând a fi menținută, din considerentele ce vor fi expuse în continuare.

Potrivit art. 47 Constituția R. Moldova, (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea şi bunăstarea lui şi familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuinţa, îngrijirea medicală, precum şi serviciile sociale necesare. (2) Cetăţenii au dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor.

În corespundere cu prevederile art. 54 din Constituția R. Moldova, (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului. (2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în

interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei. (3) Prevederile alin. (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în art. 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.

În conformitate cu art.32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995 (în vigoare la data depunerii de stabilire a pensiei), (1) Judecătorul care a atins vârsta prevăzută la alin. (2) și confirmă vechimea în muncă generală și vechimea în muncă în funcția de judecător prevăzute la alin. (3) are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55% din salariul său mediu lunar, care, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de muncă generală prevăzută la alin. (3), se mărește cu 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul său mediu lunar.

Articolul 32^1 din aceeași Lege, prevede că, (1) Pensiile se stabilesc şi se plătesc de organele de asigurări sociale. (11) Modul de organizare a activităților privind plata pensiilor se stabilește de către Guvern. (2) Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă stagiul de muncă şi venitul asigurat, eliberate de organele abilitate.

În conformitate cu art. 10 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, (1) Salariul lunar al personalului din unitățile bugetare pentru activitatea desfășurată pe durata normală a timpului de lucru stabilită de lege este constituit din:

a) partea fixă, compusă din:

– salariul de bază;

– sporul lunar pentru gradul profesional;

– sporul lunar pentru deținerea titlului științific și/sau științifico-didactic;

– sporul lunar pentru deținerea titlului onorific;

b) partea variabilă, care cuprinde:

– sporul pentru performanță;

– sporuri cu caracter specific.

(2) Suplimentar la cele menționate la alin. (1), personalul unităților bugetare beneficiază, după caz, de:

– sporul de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile;

– sporuri pentru munca suplimentară, pentru munca de noapte și/sau pentru munca prestată în zilele de sărbătoare nelucrătoare și/sau în zilele de repaus;

– spor pentru participare în proiecte de dezvoltare finanțate din surse externe;

– spor pentru realizarea sarcinilor prioritare în contextul implementării cerințelor de aderare la Uniunea Europeană;

– sporul de compensare pentru munca prestată în condiţii de risc sporit pentru sănătate;

– premii unice;

– premiu anual.

Completul de judecată relevă că, în virtutea pct. 1, 2 și 3 din Modul de calculare a salariului mediu, aprobat prin HG nr. 426 din 26.04.2004, 1. Modul de calculare a salariului mediu (în continuare - Mod de calculare) se aplică la calcularea salariului mediu al personalului încadrat, în bază de contract individual de muncă, la întreprinderi, în organizaţii şi instituţii (în continuare - întreprinderi), indiferent de tipul lor de proprietate şi forma de organizare juridică. 2. Salariul mediu, determinat în conformitate cu prezentul Mod de calculare, se aplică la: plata indemnizației de eliberare din serviciu; plata salariului mediu lunar menținut pentru perioada căutării unui alt loc de muncă; plata indemnizației de concediu; plata compensației pentru concediul nefolosit şi a concediilor de studii; plata pentru timpul îndeplinirii obligaţiilor de stat sau obștești; plata pentru zilele de sărbătoare nelucrătoare, în cazul transferurilor şi întreruperilor în muncă prevăzute de legislaţie; plata despăgubirii pentru perioada de absență forțată de la muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu; plata pentru timpul aflării la cursuri de formare profesională; plata salariului mediu în timpul efectuării controalelor medicale obligatorii; plata salariului mediu membrilor Comisiei Electorale Centrale, care nu activează permanent, pentru perioada în care sunt degrevați de atribuțiile de la locul de muncă de bază; în alte cazuri prevăzute de legislaţie, de convențiile şi contractele colective şi contractele individuale de munca, când lucrătorilor li se garantează salariul mediu; plata salariului mediu pe durata deplasării în interes de serviciu sau a detașării la alt loc de muncă; plata ajutorului de șomaj; plata indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă achitate din mijloacele angajatorului. 3. În salariul mediu se includ următoarele forme de retribuire a muncii şi de compensații: salariul pentru lucrul îndeplinit sau timpul lucrat în conformitate cu formele şi sistemele de salarizare utilizate la întreprindere - tarifele în acord, salariile tarifare pe oră (zi), salariile de funcţie lunare, salariile calculate în procente din încasări sau în cote din beneficiu salariul stabilit salariatului în cadrul sistemelor netarifare de salarizare, salariile de merit etc.; sporurile şi suplimentele la salariile pe oră (zi) şi la salariile lunare, precum şi alte plăti cu caracter compensatoriu, ce țin nemijlocit de lucru, prevăzute de legislaţie şi contractele colective; suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcțiilor), inclusiv pentru îndeplinirea obligațiunilor lucrătorului temporar absent, pentru extinderea zonei de deservire sau sporirea volumului de lucru executat pe parcursul zilei de muncă (turei) cu durata stabilită de legislaţie; plățile cu caracter stimulatoriu: premiile stabilite conform sistemului de retribuire a muncii în vigoare la întreprindere, inclusiv premiile plătite din beneficiu premiile anuale; recompensele pentru rezultatele muncii în ansamblu pe an; sporurile procentuale lunare şi indemnizațiile anuale pentru

vechime în muncă; sporurile la salariu pentru performanță colectivă, înaltă competență profesională, înaltă eficiență în muncă şi executarea unor lucrări de importanță deosebită sau în regim de urgență, intensitatea muncii etc. Totodată, premiile şi recompensele menţionate se includ în câștigul din luna pentru care au fost calculate conform actelor de decontare şi, la determinarea salariului mediu pe 12 luni calendaristice, se iau în considerare în întregime sau în sumele care revin pentru fiecare lună în cazul perioadei de decontare de altă durată; suplimentele pentru munca prestată în timp de noapte şi pentru munca în schimburi; plata pentru munca în zilele de odihnă şi de sărbătoare, pentru lucru peste orele de program; sumele de indexare a salariului, calculate în conformitate cu legislaţia; diferența dintre salariul mediu primit anterior şi salariul nou, diferența achitată lucrătorului în cazul transferului, din motive de sănătate sau dictat de necesitățile de producție, la un alt lucru mai puțin plătit, pentru perioada prevăzută de legislaţia în vigoare; onorariul lucrătorilor de creație din statele de personal ale redacțiilor ziarelor, revistelor, editurilor, agențiilor telegrafice şi de presă, televiziunii, radioului şi ale altor mijloace de informare în masă, în cazul plății lui din contul fondului literar (de creație) al numitelor organizații; alte plăti cu caracter permanent ce țin nemijlocit de lucru.

Colegiul subliniază că Legea cu privire la statutul judecătorului acordă acestora un regim special de pensionare, diferit de regimul general din sistemul public de pensii. Or, art. 32 al Legii cu privire la statutul judecătorului, stabilește cote speciale de pensionare – de la 55% până la maxim 80% din salariul mediu lunar, fapt care denotă un regim juridic aparte pentru această categorie profesională.

În același timp, urmează de reținut că deși Legea 544/1995 nu detaliază cum anume se calculează „salariul mediu lunar”, această noțiune este definită în Modul de calcul prevăzut de Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004, care la pct. 3, statuează expres că, salariul mediu include toate formele de retribuire a muncii (salarii, sporuri, prime, recompense etc), fără a face vreo distincție sau limitare.

Cu referire la cazul dedus judecății, Completul judiciar reține că, drept urmare a acceptării demisiei onorabile a lui Petrov Ruslan din funcția de judecător la Curtea de Apel Cahul, la data de 01.11.2022, acesta din urmă a depus cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, prin care a solicitat stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă (f.d.10, 11).

Completul de judecată notează că, prin decizia contestată, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul nr. *****0 din 22.11.2022, a fost admisă cererea cu privire la stabilirea și calcularea pensiei pentru vechime în muncă în privința ex-judecătorului Ruslan Petrov, fiindu-i calculată și stabilită o pensie pentru vechimea în muncă în sumă de 21 080 lei lunar, dar care a fost calculat și stabilit din salariul de funcție al judecătorului Curții de Apel și nu din salariul mediu al acestuia.

Raportând normele de drept citate mai sus, la circumstanțele de fapt ale cauzei, instanța constată că, contrar prevederilor art. 32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544- XIII din 20.07.1995, Casa Teritorială de Asigurări Sociale

Cahul a calculat eronat pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% ***din salariul de funcție al judecătorului Ruslan Petrov, și nu din salariul mediu lunar, așa cum prevede legea specială în sensul dat, neglijând prevederile Modului de calcul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004***, și bazându-se exclusiv pe prevederile art. 10 din Legea nr. 270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar. Or, această lege stabilește doar componența părții fixe a salariilor bugetarilor, dar nu exclude plățile variabile, precum premiile și sporurile.

În acest sens, Completul judiciar reiterează că, în cazul judecătorilor, regimul de salarizare și pensionare este reglementat de Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20.07.1995, cu referire expresă la noțiunea de „salariu mediu lunar" în accepțiunea definită de Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26.04.2004.

În această ordine de idei, din suportul probator administrat la dosar, se denotă că, autoritatea publică pârâtă nu a inclus în calculul la stabilirea cuantumului pensiei, premiul anual în mărime de 11 437,92 lei, fapt ce contravine prevederilor pct. 3 din Hotărârea de Guvern nr. 426 din 26.04.2004, fiind astfel stabilită o pensie diminuată, în cuantum de 21 080 lei, fapt ce contravine prevederilor legale enunțate mai sus și afectează direct dreptul patrimonial al reclamantului.

Instanța de apel menționează de asemenea și faptul că, Casa Națională de Asigurări Sociale a acționat eronat atunci când a limitat calculul pensiei reclamantului doar la partea fixă a salariului. Or, calcularea corectă, în conformitate cu legislația specială, ar fi trebuit făcută în baza salariului mediu lunar complet, așa cum a fost efectiv încasat în anul premergător pensionării.

Având în vedere cele relatate supra, Completul specializat consideră întemeiat raționamentul instanței de fond precum că decizia nr. *****0 din 22.11.2022 și decizia de soluționare a cererii prealabile nr.*****din 17.01.2023, în partea stabilirii cuantumului pensiei la suma de 21 080 lei lunar, în privința reclamantului Petrov Ruslan, este emisă cu încălcarea principiului legalității, care obligă, inclusiv autoritatea publică pârâtă să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative (art. 21 Cod administrativ), or neaplicarea corectă a modului de calcul de către Casa Națională de Asigurări Sociale în cazul reclamantului Petrov Ruslan, ar fi o discriminare și o încălcare a principiului egalității în fața legii.

La acest capitol, instanța de apel consideră necesar de a menționa că, în conformitate cu art. 10 alin. (3) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, (3) Prin derogare de la prevederile alin. (1), salariul lunar al persoanelor cu funcții de demnitate publică, cu excepția directorului Serviciului Fiscal de Stat și a directorului Serviciului Vamal, și al personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică se constituie din partea fixă și plățile enumerate la alin. (2) dacă aceste plăți nu rezultă din activități declarate incompatibile prin legi speciale.

Totodată, Anexa la Legea Nr. 199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică, funcția de judecător este funcție de demnitate publică.

Pe cale de consecință, instanța de apel va reitera concluzia primei instanțe, potrivit căreia, nu pot fi luate în calcul argumentele autorității pârâte, care eronat indică că, la determinarea cuantumului pensiei pentru vechime în muncă a judecătorilor se utilizează partea fixă: salariu de bază şi sporul lunar pentru gradul profesional, modalitatea de eliberare a certificatelor de salariul fiind uniformă pentru toţi magistrații din sistemul judecătoresc, or, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a ținut cont de faptul că funcția de judecător este funcție de demnitate publică, precum și de prevederile exprese, statuate de legiuitor la art. 10 alin. (3) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, conform căruia, prin derogare de la prevederile alin. (1), salariul lunar al persoanelor cu funcții de demnitate publică, cu excepția directorului Serviciului Fiscal de Stat și a directorului Serviciului Vamal, și al personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică se constituie din partea fixă și plățile enumerate la alin. (2) dacă aceste plăți nu rezultă din activități declarate incompatibile prin legi speciale.

Instanța de apel atestă că, la caz, autoritatea publică pârâtă, a calculat pensia pentru vechime în muncă a reclamantului în mărime de 80% reieșind doar din salariul funcţiei de judecător la Curtea de Apel Cahul, cu vechimea în muncă în funcţia de judecător de peste 15 ani – 26 000 lei (funcţie deţinută la momentul stabilirii pensiei pentru vechime în muncă) şi 350 lei pentru gradul doi de calificare a judecătorului, cuantumul căreia constituie - 21 080 lei lunar (26 350 lei x 80%), fără a include plățile stipulate la alin.(2) art. 10 din Legea 270/2018.

În aceste condiții, completul judiciar apreciază ca fiind justă concluzia primei instanțe, care și-a întemiat concluzia de admitere a acțiunii pe aprecierea faptului că autoritatea publică pârâtă a interpretat eronat normele de drept material aplicabile situației reclamantului, or, pensia judecătorilor constituie o pensie specială, stabilită și plătită conform prevederilor altor acte normative decât prezenta lege, în speță Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, situație ce indubitabil indică asupra ilegalității deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale oficiul teritorial Cahul nr. *****0 din 22.11.2022 și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale a RM de soluționare a cererii prealabile nr.*****din 17.01.2023, instanța de fond dispunând anularea acestora, cu obligarea apelantei/pârâte de a calcula pensia pentru vechime în muncă a lui Petrov Ruslan, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995, începând cu data de 01.11.2022, în mărime de 22 453,37 lei lunar.

În aceiași ordine de idei, Completul judiciar ține să precizeze că, art.47 alin.(2) din Constituție, garantează cetățenilor dreptul la asigurare în caz de: şomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrâneţe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de

subzistenţă, în urma unor împrejurări independente de voinţa lor. Prin urmare, dreptul la pensie, se referă la drepturile incluse în categoria drepturilor sociale. Este evident și faptul că caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că ele nu au un caracter necondiţionat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiţii specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituţionale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituţional.

Astfel, la punerea în aplicare a dispoziţiilor constituţionale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte art. 54 alin. (4) din Constituţie, care prevede că, la angajarea dispoziţiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăţilor fundamentale, existenţa și substanţa acestor drepturi și libertăţi trebuie să fie păstrată, concluzie ce a fost reiterată în Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 5 din 10.04.2012, § 25.

În Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 27 din 20.12.2011 privind controlul constituţionalităţii unor legi de modificare a condiţiilor de asigurare cu pensii şi alte plăţi sociale pentru unele categorii de salariaţi, Curtea a statuat că: „[...] un drept social poate fi obiectul protecţiei constituţionale garantate de art.46 şi, respectiv, art.1 din Protocolul nr.1 la Convenţia Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit şi are o valoare economică. Aplicativ la prezenta cauză, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată, care deja are o valoare economică şi astfel constituie un drept de proprietate al persoanei.”

Deşi principiile care rezultă din articolul 1 din Protocolul nr. 1 sunt aplicabile şi în cazul pensiilor (Stummer v. Austria [MC], hotărârea din 07.07.2011, § 82), totuşi, dispoziţiile acestuia nu garantează, ca atare, vreun drept la primirea unei pensii într-un anumit cuantum (Maggio şi alţii v. Italia, hotărârea din 31.05.2011, § 55). În acelaşi timp, în cazul în care cuantumul unui drept salarial [sau unei pensii stabilite] este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerinţă în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (a se vedea mutatis mutandis Rasmussen v. Polonia, hotărârea din 28.04.2009, § 71). Or, o condiţie esenţială pentru ca ingerinţa să fie considerată drept compatibilă cu art.1 din Protocolul nr. 1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege şi să servească unui interes public legitim.

În același sens, Colegiul notează că, potrivit art.4 din Constituția R. Moldova, (1) Dispoziţiile constituţionale privind drepturile şi libertăţile omului se interpretează şi se aplică în concordanţă cu Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, cu pactele şi cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. (2) Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte şi legile ei interne, prioritate au reglementările internaţionale.

Instanța de apel reliefează că, Hotărârea Curții Constituționale a RM nr.55 din 14.10.1999 privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituţia Republicii Moldova, a indicat: 1. Prin art. 4 din Constituţie se garantează nu numai drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului, consacrate de Constituţie, dar şi principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional. Prin principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional se înţeleg principiile şi normele dreptului internaţional cu caracter general şi universal. 2. Prin sintagma ”celelalte tratate la care Republica Moldova este parte”, cuprinsă în art. 4 alin. (1) din Constituţie, se înţeleg tratatele internaţionale ratificate de către Republica Moldova, inclusiv tratatele internaţionale la care Republica Moldova a aderat, care sînt executorii pentru Republica Moldova. 3. Principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, tratatele internaţionale ratificate şi cele la care Republica Moldova a aderat sînt parte componentă a cadrului legal al Republicii Moldova şi devin norme ale dreptului ei intern. 4. Dacă există neconcordanţe între pactele şi tratatele internaţionale privind drepturile fundamentale ale omului şi legile interne ale Republicii Moldova, potrivit dispoziţiilor art. 4 alin. (2) din Constituţie, organele de drept sînt obligate să aplice reglementările internaţionale.

În virtutea art.36 Cod administrativ (1) Instanţa de judecată competentă să soluţioneze acţiunile în contencios administrativ, este obligată să respecte principiul supremaţiei dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui sînt considerate valori supreme şi sînt garantate de stat. (2) Instanţele de judecată competente aplică principiul supremaţiei dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului.

Colegiul reține că, în temeiul art.4 din Constituție și în sensul Hotărârii Curții Constituționale din Republica Moldova nr. 55/1999 privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituţia Republicii Moldova, Convenţia Europeană constituie o parte integrantă a sistemului de drept intern și, respectiv, prevederile ei trebuie aplicate direct ca o oricare altă lege a Republicii Moldova, ultima având prioritate faţă de restul legilor interne care îi contravin.

Astfel, CtEDO în jurisprudența sa, constată că în anumite circumstanțe, „speranța legitimă” de a obține un „bun” poate beneficia, de asemenea, de protecția prevăzută la art. 1 din Protocolul nr. 1. Astfel, în cazul în care un drept de proprietate face obiectul unei cereri, se poate considera că persoana îndreptățită are o „speranță legitimă” dacă există temei suficient pentru acest drept în legislația națională, de exemplu, în cazul în care există o jurisprudență consacrată a instanțelor interne care confirmă existența acestuia [a se vedea Kopecky împotriva Slovaciei (MC), nr. 44912/98, pct. 52, CEDO 2004-IX).

Reieșind din cele enunțate supra, instanța de apel reliefează că, dreptul la pensiei la general cât și dreptul la stabilirea și calcularea pensiei într-un cuantum legal – în special - se referă la drepturi incluse în categoria drepturilor sociale.

Totodată, Colegiul precizează că, caracteristica conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că, ele nu au un caracter necondiționat și pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale.

În acest context, Colegiul învederează că, reclamantul/apelantul Ruslan Petrov, este subiect ce beneficiază de pensie specială, având dreptul la calcularea pensiei în conformitate cu art.32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544-XIII din 20.07.1995 (în vigoare la data depunerii de stabilire a pensiei), (1) Judecătorul care a atins vârsta prevăzută la alin. (2) și confirmă vechimea în muncă generală și vechimea în muncă în funcția de judecător prevăzute la alin. (3) are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în mărime de 55% din salariul său mediu lunar, care, pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de muncă generală prevăzută la alin. (3), se mărește cu 3%, dar în total nu mai mult de 80% **din salariul său mediu lunar.**

În aceeași ordine de idei, instanța de apel va aprecia critic alegațiile Casei Naționale de asigurări Sociale, potrivit cărora, în privința judecătorilor nu este aplicabil pct. 1 și 2 ale Hotărârii de Guvern nr. 426/2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu lunar.

Cât privește cerința cu privire la încasarea pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești, instanța de apel relevă că, în accepțiunea art.40 al Legii nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, (1) Decizia privind stabilirea dreptului la pensie sau respingerea cererii de pensionare, privind reţinerile din pensie sau încasarea sumelor plătite în plus poate fi contestată la Casa Naţională de Asigurări Sociale. (2) În caz de dezacord cu decizia Casei Naţionale de Asigurări Socialei, aceasta poate fi atacată în instanţa de contencios administrativ competentă.

În conformitate cu prevederile art.31 alin.(2), art.33 alin.(3) și art.40 alin.(1) și (2) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, cererile cu privire la reexaminarea drepturilor la pensie (recalcularea pensiei) se depun la organul teritorial de asigurări sociale de la domiciliul asiguratului (Casa Teritorială de Asigurări Sociale de la domiciliul reclamantului), iar deciziile acestora pot fi contestate la Casa Națională de Asigurări Sociale și în caz de dezacord cu decizia Casei Naţionale de Asigurări Socialei, aceasta poate fi atacată în instanţa de contencios administrativ competentă.

Completul specializat reține că, începând cu data de 02.11.2022, Petrov Ruslan este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă din 22.10.2022, în mărime de 80%.

Din actele cauzei se constată că, la data de 03.01.2023, Petrov Ruslan a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale a RM contestație, prin care a solicitat anularea, prin retragere parțială a Deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cahul, în partea stabilirii cuantumului pensiei la suma 21 080 lei lunar, care este diminuată și contravine legii și emiterea unei decizii, prin care

subsemnatului Ruslan Petrov să-i fie stabilită pensia pentru vechime în muncă, ajustată la rigorile legii, în mărime de 22453,37 lei (f.d.2-3 dosar administrativ).

Prin decizia de soluționare a cererii prealabile nr.*****din 17.01.2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a informat petiționarul că, nu găsește temei legal de a anula decizia în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă de judecător, iar la data de 24.01.2023 Petrov Ruslan a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Instanța de apel remarcă că, reieșind din conținutul normei juridice prevăzute la art.206 Cod administrativ, se constată că, revendicările din acțiunea reclamantului ce țin de încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ruslan Petrov a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești, întrunesc elementele caracteristicile unei acțiuni în obligare.

Completul reține că, în acord cu reglementările exprese ale art.207 alin.(1) și alin. (2) lit. f) Cod administrativ, instanţa verifică din oficiu dacă sânt întrunite condiţiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. (2) Acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: f) nu sânt întrunite condiţiile prevăzute la art.208.

Art.208 Cod administrativ prevede că, (1) În cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă. (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acţiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emitere a actului administrativ individual.

Cu referire la cerința reclamantului de încasare a pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 și până la pronunțarea hotărârii judecătorești, Completul judiciar subliniază că, reclamantul urma să adreseze o cerere cu privire la achitarea pretinsei sume și la Casa Teritorială de Asigurări Sociale de la domiciliul său, iar în caz de dezacord cu decizia organului teritorial de asigurări sociale, să o conteste cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale și în dependență de soluția autorității competente, să o conteste în caz că nu este de acord cu aceasta.

La acest capitol, instanța de apel notează că cererea din 03.01.2023, adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale, denumită de reclamant ”contestație”, nu conține formulate careva cerințe ce țin de achitarea sumei de 1373 lei lunar, respectiv asupra acestui capăt de cerere ce se conține în acțiunea reclamantului aceasta nu poate fi reținută ca o cerere prealabilă în sensul art.162 Cod administrativ, or, prin cererea din 03.01.2023, reclamantul Petrov Ruslan a solicitat anularea deciziei nr.*****0 din 22.11.2022, prin care, în opinia acestuia, s-a calculat eronat cuantumul pensiei.

Cu referire la cauza deferită judecății, se atestă că, obiect atât a cererii inițiale, cât și a cererii prealabile depuse Petrov Ruslan la constituit obligarea recalculării cuantumului pensiei, iar ce ține de cerința ce ține de achitarea sumei de 1373 lei

începând cu 01.11.2023 – aceasta cerință fiind formulată doar prin acțiunea în instanță.

În această ordine de idei, Completul judiciar va reține și faptul că, prin soluția acordată de instanța de fond și menținută prin decizia instanței de apel, de fapt sa dispus ***obligarea Casei Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, oficiul teritorial competent să emită o nouă decizie, în temeiul cererii depuse de Petrov Ruslan la data de 01.11.2022, prin care să-i stabilească lui Petrov Ruslan pensia pentru vechime în muncă, reieșind din mărimea salariului mediu lunar, în conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20.07.1995, începând cu data de 01.11.2022, în mărime de 22453,37 lei lunar –*** respectiv este necesar a se constata că urmare a executării acestui act judecătoresc pretinsa sumă ce constituie diferența între suma calculată și cea stabilită prin hotărîre judecătorească va fi achitată efectiv reclamantului de la data apariției dreptului la pensie la caz – 01.11.2022 respectiv dreptul patrimonial al reclamantului fiind restabilit integral.

Reinterând, Completul judiciar specializat va reține că starea de fapt și de drept analizată supra, indică indubitabil asupra corectitudinii soluției instanței de fond cu privire la inadmisibilitatea acțiunii în contencios administrativ, în partea ce ține de cerința cu privire la încasarea pensiei neachitate în mărime de 1 373,37 lei lunar, calculată pentru perioada de la 01.11.2022 până la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Prin prisma acestor raționamente, Completul judiciar concluzionează că, la caz dubiul judiciar a fost înlăturat, netemeinicia alegațiilor invocate de către apelanți în cererile de apel fiind demonstrată, acestea purtând un caracter pur formal, ne fiind de natură să răstoarne legalitatea concluziilor instanței de fond.

Astfel, având în vedere că, hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de apelanți, sânt nefondate și combătute integral prin constatările expuse supra, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge cererile de apel, înaintate de către Petrov Ruslan și de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a menține hotărârea primei instanțe, fără modificări.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru

D E C I D E :

Apelurile declarate de către Petrov Ruslan și de către Casa Națională de Asigurări Sociale, ***se resping.***

Se menține hotărîrea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 20 iunie 2024.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Cașcaval Andrei

Bostan Angela